

MYNDIGHETEN FÖR
FAMILJERÄTT OCH
FÖRÄLDRASKAPSTÖD

Slutrapport

Nationell kontaktpunkt för frågor som rör
oegentligheter inom internationella adoptioner

Regeringsuppdrag S2021/08111 (delvis)
December 2024

Innehåll

Sammanfattning	3	Målgrupper	9
Beskrivning av uppdraget	4	Aktiviteter	9
Bakgrund och utgångsläge	5	Del 1	9
Internationella adoptioner till Sverige.....	5	Del 2	10
MFoF:s stöd till adopterade.....	6	Del 3	10
MFoF:s nätverk och samarbeten	6	Del 4	12
Begreppet oegentligheter	7	Del 5	13
Genomförande	8	Budget	14
Planering	8	Analys och slutsatser	15
Projekt- och effektmål.....	8	Fortsatt arbete och möjligheter till utveckling ..	15

Sammanfattning

Uppgifter om oegentligheter inom internationella adoptioner har på senare år fått allt större uppmärksamhet. Utredningar har inletts såväl i Sverige som i ett flertal andra länder. Detta har även lett till ett ökat behov av information och stöd till de individer som berörs. Som svensk adoptionsmyndighet har Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF) varit en naturlig aktör att vända sig till för de som har frågor med anledning av detta. Under 2022–2024 har myndigheten haft i uppdrag att vara nationell kontaktpunkt för frågor som rör oegentligheter inom internationella adoptioner.

Under uppdragstiden har myndigheten samlat och tillgängliggjort relevant information för adopterade som har misstankar eller uppgifter om oegentligheter, dels genom direktkontakt med adopterades föreningar, dels genom att lansera en särskild webbportal på myndighetens webbplats. I portalen finns bland annat information om uppdraget som kontaktpunkt, om några av de länder som är av särskilt intresse för adopterade, samt om olika typer av stöd som finns att tillgå. Myndigheten har även tillhandahållit stöd inom ramen för de parallella regeringsuppdragen om stöd vid ursprungssökning och adoptionsspecifikt samtalsstöd. En del av arbetet under uppdragstiden har bestått i att ta fram nya, myndighetsinterna arbetssätt för omvärldsbevakning och insamlande av information och signaler om oegentligheter. I dialog med de adopterades föreningar har myndigheten inom uppdraget kunnat arbeta riktat vid aktuella händelser samt bilda sig en uppfattning om vilka behov som finns hos adopterade som berörs av uppgifter om oegentligheter gällande adoptioner. Ett flertal informationsinsatser har genomförts i syfte att sprida kännedom om uppdraget och det stöd till adopterade som myndigheten tillhandahåller.

MFoF bedömer att uppdraget som nationell kontaktpunkt har utförts i enlighet med uppdragsbeskrivningen och att det tillgodoser behov som finns hos adopterade med frågor om oegentligheter i internationella adoptioner. Myndigheten ser fortsatta behov av att i större utsträckning utveckla informationsinhämtningen och tillgängliggöra relevant information via webben och eventuellt ytterligare kanaler. MFoF anser att bättre förutsättningar för ett långsiktigt arbete skulle kunna ges genom exempelvis ett tillägg i myndighetsinstruktionen, eller genom att myndigheten i ett utökat regeringsuppdrag får möjlighet att undersöka tänkbara former för ett individuellt stöd även vid frågor om oegentligheter.

MFoF anser att det arbete som genomförts under uppdragstiden har utgjort en god grund för ett fortsatt arbete. Behovet av en särskilt utpekad nationell kontaktpunkt är fortfarande stort. Med tanke på det antal utredningar som inletts i olika länder, däribland Sverige, bedömer MFoF det som rimligt att anta att frågor om oegentligheter inom internationella adoptioner kommer att finnas kvar en lång tid framöver, och därmed även behovet av information och stöd till de som berörs.

Beskrivning av uppdraget

I regleringsbrevet för 2022 gav regeringen Myndigheten för Familjerätt och Föräldraskapsstöd (MFoF) i uppdrag att under 2022–2023 vara nationell kontaktpunkt för frågor som rör oegentligheter inom internationella adoptioner.¹ Uppdraget delredovisades i januari 2023. I regleringsbrevet för 2024 förlängdes uppdraget med ett år och ska slutredovisas 18 december 2024.²

Enligt uppdragsbeskrivningen ska myndigheten kunna hänvisa vidare till rätt aktör och erbjuda stöd och hjälp inom ramen för myndighetens ansvar. Som kontaktpunkt ska MFoF hålla sig uppdaterad om relevanta utredningar både i Sverige och internationellt, inklusive brottsutredningen i Chile om bortförande av barn och oegentligheter inom internationella adoptioner från landet under 1970–1990-talet. Vidare ska myndigheten informera sig om utmaningar och frågeställningar hos adopterade från Chile, men även hos adopterade med annat ursprung där det finns misstankar eller uppgifter om oegentligheter. Myndigheten ska aktivt sprida information om uppdragets funktion till berörda målgrupper i Sverige samt internationellt till centralmyndigheter och andra aktörer som bedöms vara av betydelse.

¹ Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd. S2021/08111 (delvis).

² Regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd. S2023/03257 (delvis) och ändring av regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd S2024/02006.

Bakgrund och utgångsläge

I Sverige tillsatte regeringen under 2021 en utredning i syfte att klargöra om oegentligheter har förekommit inom Sveriges internationella adoptionsverksamhet, den s.k. Adoptionskommissionen (S 2021:08).³

Adoptionskommissionen beräknas vara klar med sin utredning senast den 2 juni 2025.

Misstankar och uppgifter om oegentligheter inom internationella adoptioner har lett till att flera länder genomfört eller genomfört utredningar för att granska adoptionsverksamheten. Oegentligheter i andra länder har inte bara bekräftats för adoptioner som skett långt tillbaka i tiden utan även för adoptioner som skett efter införandet av 1993 års Haagkonvention om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner.

Regeringen har vidtagit flera åtgärder inom området stöd till adopterade. Socialstyrelsen fick under 2021 i uppdrag att genomföra en kartläggning och analys av hur hälso- och sjukvården och socialtjänsten möter adoptionsspecifika behov hos personer som är adopterade. Kartläggningen visar att behoven av stöd efter adoption kan vara stora, samtidigt som kunskap och kompetens inte är tillräckliga inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Socialstyrelsen ger flera förslag på åtgärder.⁴

Därtill har regeringen även gett MFoF i uppdrag att tillhandahålla stöd till adopterade, i form av samtalsstöd och stöd vid ursprungssökning.⁵ Uppdraget som kontaktpunkt är ytterligare en åtgärd som syftar till att stödja och underlätta för adopterade som misstänker eller har uppgifter om oegentligheter.

I det följande ges en kortfattad redogörelse över bakgrunden och utgångsläget. En utförligare beskrivning av adoptionsområdet, dess utveckling över tid, och tillgängligt stöd för adopterade presenterades i delrapporteringen av uppdraget i januari 2023⁶.

Internationella adoptioner till Sverige

Internationella adoptioner har pågått till Sverige sedan mitten av 1900-talet. Totalt har omkring 60 000 barn adopterats till Sverige från länder utanför Norden. Flest barn har adopterats ifrån Sydkorea, Indien, Colombia, Kina, Sri Lanka, Chile, Thailand, Vietnam, Polen, Etiopien och Ryssland. Från dessa länder har sammanlagt cirka 40 000 barn adopterats.

Internationella adoptioner var från början inte reglerade i lag och statens insyn och kontroll över adoptionsverksamheten var liten. Under 1970-talet genomfördes cirka 40–50 % av adoptionerna genom privat förmedling. Under denna tidsperiod var också internationella adoptioner till Sverige som vanligast. Under år 1977 adopterades 1 864 utomnordiska barn till Sverige, vilket utgjorde kulmen på internationella adoptioner till Sverige.⁷

Statistik från Statistikmyndigheten SCB visar att antalet internationella adoptioner till Sverige därefter har minskat stadigt: Mellan åren 1988 – 2005 genomfördes årligen omkring 1 000 adoptioner av utomnordiska barn. År 2010, 2015 respektive 2020 genomfördes 729, 400 respektive 139 internationella adoptioner av utomnordiska barn till

³ Sveriges internationella adoptionsverksamhet – lärdomar och vägen framåt (dir. 2021:95)

⁴ Socialstyrelsen. Hur hälso- och sjukvården och socialtjänsten möter adoptionsspecifika behov hos adopterade. Kartläggning och analys. 2022.

⁵ Slutrapport Stöd till internationellt adopterade vid ursprungssökning Regeringsuppdrag S2021/08111 (delvis) Januari 2024 och Slutrapport Adoptionsspecifikt professionellt samtalsstöd till adopterade och adoptivföräldrar, Regeringsuppdrag S2021/08111 (delvis) December 2024

⁶ [Delrapporteringen av uppdraget i januari 2023](#)

⁷ Statistik från Statistikmyndigheten (SCB), [MFoF:s webbplats](#).

Sverige.⁸ Antalet barn som under dessa år förmedlades via någon av de svenska adoptionsorganisationerna motsvarade 655, 336 respektive 92.⁹

MFoF:s stöd till adopterade

Sedan 2020 har MFoF i uppdrag att tillhandahålla adoptionsspecifikt samtalsstöd till adopterade och stöd till internationellt adopterade i samband med ursprungssökning. Dessa två uppdrag har en direkt koppling till uppdraget som kontaktpunkt, där MFoF ska erbjuda stöd och hjälp inom ramen för myndighetens ansvar.

MFoF har i sina analyser och slutsatser kring ovanstående två uppdrag bedömt att de utgör viktiga stöd till adopterade och har lyft vikten av att de organiseras utifrån ett långsiktigt perspektiv.¹⁰ Därtill har MFoF belyst att stöd till adopterade behöver utvecklas ännu mer för att bättre möta de behov som adopterade har och som kan vara livslånga. Adoptionskommissionens pågående utredning i Sverige, som bland annat har i uppdrag att föreslå vilka hjälp- och stödinsatser som bör erbjudas till adopterade, ser MFoF därför som mycket angelägen.

Utöver de direkta stöd som MFoF tillhandahåller arbetar myndigheten med kunskapsförmedling och samordning för att främja kommunernas stöd till adopterade.

MFoF:s nätverk och samarbeten

I rollen som svensk centralmyndighet, i enlighet med 1993 års Haagkonvention, ingår MFoF i olika internationella nätverk. Ett sådant nätverk är Intercountry Adoption Network (ICAN) där ett flertal andra mottagande länders centralmyndigheter ingår.

Med anledning av de utredningar av den internationella adoptionsverksamheten som genomförts och pågår i flera länder har ICAN skapat ett antal undergrupper, där MFoF deltagit i den grupp som bland annat diskuterat oegentligheter och frågor om ursprungssökning. Ett annat exempel är nätverket mellan de nordiska centralmyndigheterna, där erfarenheter och information utbytes genom regelbundna möten och dialoger.

Frågor relaterade till oegentligheter, ursprungssökning och olika former av stöd till adopterade är aktuella i många länder, både mottagarländer och ursprungsländer. Genom bland annat Hague Conference on Private International Law (HCCH) kan sådana frågor diskuteras gemensamt. Under 2022 anordnade Special Commission vid HCCH en konferens med särskilt fokus på hur oegentligheter kan förhindras och hanteras när det gäller adoptioner som genomförs enligt 1993 års Haagkonvention.¹¹ Vid denna konferens deltog representanter från närmare 80 medlemsländer, däribland MFoF som representant för Sverige.

Även nationellt ingår MFoF i nätverk som möjliggör olika former av samverkan och dialoger för att bland annat utbyta erfarenheter, information och kunskap. Detta nätverkande är av stor vikt eftersom ansvaret för internationella adoptioner är fördelat mellan olika aktörer, samt att frågor om oegentligheter och ursprungssökning är komplexa och kan komma att involvera fler aktörer än de som är involverade i själva adoptionsprocessen. Genom kontakt med exempelvis Polismyndigheten, Riksarkivet och Skatteverket kan MFoF samla och tillgängliggöra information som är relevant för adopterade som misstänker eller har uppgifter om oegentligheter.

⁸ Statistik från Statistikmyndigheten (SCB), [MFoF:s webbplats](#).

⁹ Statistik från Statistikmyndigheten (SCB), [MFoF:s webbplats](#).

¹⁰ Slutrapport Stöd till internationellt adopterade vid ursprungssökning Regeringsuppdrag S2021/08111 (delvis) Januari 2024 och Slutrapport Adoptionsspecifikt professionellt samtalsstöd till adopterade och adoptivföräldrar, Regeringsuppdrag S2021/08111 (delvis) December 2024

¹¹ [HCCH | Special Commission of July 2022](#)

Dessa kontakter har MFoF redan initierat inom ramen för uppdraget avseende ursprungssökning men även till viss del inom kontaktpunktsuppdraget.

Begreppet oegentligheter

Det finns ingen vedertagen svensk definition av begreppet oegentligheter. Internationellt brukar begreppet "illicit practices" användas för att beskriva olika former av olagliga och oetiska handlingar i samband med internationell adoption. HCCH, som har i uppgift att övervaka efterlevnaden av 1993 års Haagkonvention, beskriver illicit practices som situationer där ett barn adopterats utan att hänsyn tagits till barnets rättigheter eller det skydd som följer av 1993 års Haagkonvention. Detta innefattar handlingar som är förbjudna enligt lag, men även olika former av oetiskt eller omoraliskt agerande. Det kan exempelvis handla om:

- försäljning eller handel med barn
- att de biologiska föräldrarna har utsatts för påtryckningar eller blivit lurade beträffande adoptionens innebörd eller konsekvensen av deras samtycke
- att handlingar har fabricerats så att det framstår som att barnet är föräldralöst
- att barnet blivit tillgängligt för internationell adoption utan hänsyn till lämpliga lösningar inom landet etc.¹²

Ett annat begrepp som förekommer i sammanhanget är "illegal adoption". Enligt den definition som HCCH använder handlar detta om adoptioner som är ett resultat av missbruk såsom bortförande, försäljning, människohandel, och andra illegala eller olagliga handlingar som vanligtvis är förbjudna enligt lag.¹³

¹² Hague Conference on Private International Law. Discussion Paper: Co-operation between Central Authorities to develop a common approach to preventing and addressing illicit practices in intercountry adoption cases. 2012.

¹³ [HCCH | Toolkit for Preventing and Addressing Illicit Practices in Intercountry Adoption](#), s. 23 f.

Genomförande

Planering

Inför uppstart och planering av regeringsuppdraget utsågs en projektledare och en intern referensgrupp vid MFoF. Därefter påbörjades arbetet med att tolka regeringsuppdragets innehåll, formulera projekt- och effektmål, samt planera aktiviteter relaterat till uppsatta mål. Enligt rutiner vid myndigheten arbetades en uppdragsbeskrivning och en projektplan fram. Efter att dessa godkänkts av avdelningschef och generaldirektör fortsatte planeringen kring de aktiviteter som skulle genomföras.

MFoF:s övergripande tolkning av uppdraget är att myndigheten ska underlätta för internationellt adopterade som misstänker eller har uppgifter om oegentligheter. Detta genom att tillhandahålla olika slags information som kan vara relevant, hänvisa och förmedla vidare till rätt aktör, samt erbjuda stöd via de parallella uppdragen avseende samtalsstöd och stöd vid ursprungssökning.

Uppdraget förstärker myndighetens ansvar om att ha kännedom om relevanta utredningar avseende oegentligheter i Sverige och andra länder. MFoF har avgränsat detta till att avse följande typer av utredningar:

- Statliga utredningar som genomförs i Sverige eller andra länder och som syftar till att på olika sätt granska den internationella adoptionsverksamheten.
- Brottsutredningar som genomförs i Sverige eller andra länder och som syftar till att utreda eventuella brott inom den internationella adoptionsverksamheten. Till exempel den pågående brottsutredningen i Chile.

Vad gäller kännedom om brottsutredningar inbegriper detta inte att bevaka enskilda individers utredningar. I MFoF:s uppdrag ingår inte heller att företräda enskilda personer eller att på andra sätt agera som mellanhand i samband med sådan utredning.

Därtill förekommer även andra typer av utredningar eller granskningar, exempelvis sådana som utförs av privata aktörer, föreningar, organisationer eller privatpersoner. Sådana utredningar kan också vara relevanta för MFoF att känna till, men är inte något som myndigheten bevakar inom ramen för detta uppdrag.

Projekt- och effektmål

Med utgångspunkt i vad som framgår av uppdragets beskrivning i regleringsbrevet definierade MFoF följande projektmål:

- Samla och tillgängliggöra information om nationella och internationella kontaktvägar som är relevanta för adopterade som har misstankar eller uppgifter om oegentligheter.
- Erbjuder adopterade individuellt stöd inom ramen för MFoF:s uppdrag avseende samtalsstöd och stöd vid ursprungssökning.
- Hålla oss uppdaterade om relevanta utredningar både i Sverige och internationellt.
- Etablera ytterligare kontakt med brottsutredningen i Chile för att möjliggöra informationsinhämtning.
- Informera oss om utmaningar och frågeställningar hos adopterade från Chile, men även hos adopterade med annat ursprung där det finns misstankar eller uppgifter om oegentligheter.
- Sprida information om MFoF:s uppdrag som kontaktpunkt till berörda målgrupper, centralmyndigheter och andra relevanta aktörer, både nationellt och internationellt.

De effekter som MFoF hoppas uppnå genom uppdraget är följande:

- att adopterade som vänder sig till MFoF fått relevant information kring kontaktvägar i Sverige och andra länder.
- att adopterade som tagit del av samtalsstöd och/eller stöd vid ursprungssökning upplever att de kunnat få hjälp att bearbeta erfarenheter och/eller hjälp i sökprocessen.
- att MFoF har kunskap och kännedom om utredningar och pågående brottsutredningar om oegentligheter gällande internationella adoptioner.
- att MFoF har kännedom om adopterades erfarenheter och behov av stöd vid uppgifter om oegentligheter.
- att adopterade och relevanta aktörer har kännedom om MFoF:s uppdrag som kontaktpunkt avseende oegentligheter.

Målgrupper

Den primära målgruppen för myndighetens arbete inom uppdraget är personer som adopterats till Sverige från andra länder. Adoptivföräldrar utgör en sekundär målgrupp utifrån att de blir berörda om en situation skulle uppstå där misstankar om oegentligheter avser en adopterad som är under 18 år. Information som MFoF tillgängliggör kan dessutom vara relevant för andra målgrupper som av olika anledningar kommer i kontakt med adopterade och deras familjer, till exempel adoptionsorganisationer, adopterades föreningar och kommuner.

I samband med kommunikationsinsatser för att sprida information om uppdragets funktion tillkommer dessutom ytterligare målgrupper. I kommunikationen ingår att sprida information till berörda målgrupper i Sverige samt internationellt till centralmyndigheter och andra aktörer som bedöms vara av betydelse. Dessa framgår mer detaljerat under rubriken Aktiviteter, del 5.

Aktiviteter

De aktiviteter som genomförts för att uppnå uppdragets projekt- och effektmål beskrivs nedan, i fem olika delar.

Del 1

Effektmål	Adopterade som vänder sig till MFoF kan få relevant information kring kontaktvägar i Sverige och andra länder.
Projektmål	Samla och tillgängliggöra information om nationella och internationella kontaktvägar som är relevanta för adopterade som har misstankar eller uppgifter om oegentligheter.
Aktivitet	<ul style="list-style-type: none">• Se över vilka kontaktvägar (internationella och nationella) som MFoF har tillgång till genom uppdraget avseende ursprungssökning.• Samarbeta med utredare inom ursprungssökning för att inhämta relevant information och kontaktvägar.• Skapa en samling sidor på MFoF:s webbplats med information, kontaktvägar och möjligheter till stöd.

Under uppdragsperioden har samtliga planerade aktiviteter genomförts.

Under 2022 påbörjades en genomgång av den information MFOF har tillgång till och som kunde vara relevant för adopterade som har misstankar eller uppgifter om oegentligheter. Under 2023 genomfördes ett arbete tillsammans med utredare inom ursprungssökning som bestod i att sammanställa tillgänglig information om relevanta kontaktvägar för adopterade som har misstankar eller uppgifter om oegentligheter. En sammanställning av de officiella kontaktvägarna till myndigheter och andra relevanta aktörer i ursprungsländer finns även tillgänglig på MFOF:s webbplats.¹⁴

I samarbete med myndighetens kommunikationsteam lanserades i maj 2023 nya webbsidor om myndighetens arbete som nationell kontaktpunkt.¹⁵ Utöver information om uppdraget finns även generell, samt i vissa fall landspecifik, information om pågående utredningar och vilket stöd som finns tillgängligt för adopterade.

Del 2

Effektmål	Adopterade som tagit del av samtalsstöd och/eller stöd vid ursprungssökning upplever att de kunnat få hjälp att bearbeta erfarenheter och/eller hjälp i sökprocessen.
Projektmål	Erbjuda adopterade individuellt stöd inom ramen för MFOF:s uppdrag avseende samtalsstöd och stöd vid ursprungssökning.
Aktivitet	<ul style="list-style-type: none">Nå ut med information om adopterades möjligheter till stöd via MFOF.

Den planerade aktiviteten har genomförts under både 2022 och 2023. De kommunikationsinsatser som genomförts har samordnats med flera av myndighetens uppdrag inom adoptionsområdet. Under 2022 har kommunikationsinsatser bland annat genomförts mot adopterades föreningar, adoptionsorganisationer, föreningar för adoptivfamiljer och via sociala medier. Under 2023 har kommunikationsinsatser dessutom riktat sig mot bl.a. berörda utlandsmyndigheter, riksdagspolitiker samt yrkesverksamma inom kommuner och regioner som i arbetet kan komma i kontakt med adopterade. MFOF har även under de landbesök som genomförts under 2023 och 2024 informerat bland annat ambassader och utländska myndigheter om adopterades möjligheter till stöd via MFOF.

Det individuella stödet har erbjudits via de parallella uppdragen avseende samtalsstöd och stöd vid ursprungssökning och även utvärderats inom ramen för dessa uppdrag.¹⁶ Totalt har fram till 31 oktober 2024 792 individer använt sig av möjligheten till samtalsstöd och 386 har anmält sig till ursprungssökning.¹⁷

Del 3

Effektmål	MFOF har kunskap och kännedom om utredningar och pågående brottsutredningar om oegentligheter vid internationella adoptioner.
Projektmål	Vara uppdaterad om relevanta utredningar både i Sverige och internationellt.

¹⁴ På MFOF:s sida om ursprungssökning finns kontaktuppgifter till myndigheter och andra relevanta aktörer i ursprungsländerna: <https://www.mfof.se/internationella-adoptioner/stod-och-vagledning/att-soka-sitt-ursprung/vagledning-vid-ursprungssokning/steg-4---soka-familjen/soka-via-stod-i-ursprungslandet.html>

Specifik information om tillvägagångssätt vid anmälan till brottsutredning i Chile finns även på sidorna om oegentligheter inom internationell adoption: <https://mfof.se/internationella-adoptioner/mfofs-arbete-med-internationella-adoptioner/oegentligheter-inom-internationell-adoption/utredningar-om-oegentligheter/chile.html>

¹⁵ <https://mfof.se/internationella-adoptioner/mfofs-arbete-med-internationella-adoptioner/oegentligheter-inom-internationell-adoption.html>

¹⁶ Se Slutrapport Stöd till internationellt adopterade vid ursprungssökning Regeringsuppdrag S2021/08111 (delvis) Januari 2024 och Slutrapport Adoptionspecifikt professionellt samtalsstöd till adopterade och adoptivföräldrar, Regeringsuppdrag S2021/08111 (delvis) December 2024

¹⁷ Slutrapport Adoptionspecifikt professionellt samtalsstöd till adopterade och adoptivföräldrar, Regeringsuppdrag S2021/08111 (delvis) December 2024. Statistiken för antalet anmälningar till ursprungssökning kommer från Slutrapport Stöd till internationellt adopterade vid ursprungssökning Regeringsuppdrag S2021/08111 (delvis) Januari 2024 samt, avseende 2024, myndighetens interna statistik.

	Etablera ytterligare kontakt med brottsutredningen i Chile för att möjliggöra informationsinhämtning.
Aktivitet	<ul style="list-style-type: none">• Skapa interna rutiner för att på ett systematiskt sätt samla information om utredningar avseende oegentligheter inom internationella adoptioner.• Skapa en intern struktur för omvärldsbevakning av frågor inom internationella adoptioner och oegentligheter.• Delta vid internationella möten med andra centralmyndigheter för utbyte av erfarenheter och information.• Möte med utredare i den chilenska brottsutredningen i samband med resa till Chile. Därefter uppföljande kontakter vid behov.

Under uppdragsperioden har samtliga planerade aktiviteter genomförts.

Under 2022 arbetade MFoF fram rutiner för omvärldsbevakning samt för hur myndigheten på ett systematiskt sätt ska samla information om utredningar om oegentligheter. Under 2023 har dessa rutiner implementerats, bland annat genom att införa omvärldsbevakning som en stående punkt på adoptionsavdelningens gemensamma veckomöten. Under 2023 har MFoF ytterligare arbetat med rutiner i syfte att hålla sig uppdaterad om signaler om oegentligheter och vid behov kunna vidta lämpliga åtgärder med anledning av dessa.

Under 2022 deltog MFoF vid flera internationella möten med fokus på oegentligheter och stöd till adopterade, bland annat inom nätverket Intercountry Adoption Network (ICAN) och dess undergrupp om oegentligheter i historiska fall. Myndigheten deltog även i en konferens anordnad av HCCH som handlade om att förhindra och hantera oegentligheter i adoptioner enligt 1993 års Haagkonvention.¹⁸ Det arbete som pågick inom HCCH för att ta fram ett material för medlemsländernas ansvariga myndigheter - "*Toolkit for Preventing and Addressing Illicit Practices in Intercountry Adoption*" - färdigställdes 2023.¹⁹

I april 2023 var Sverige och MFoF värd för det årliga nordiska mötet med representanter från centralmyndigheterna. Där diskuterades implementeringen av HCCH:s toolkit och hantering av information om oegentligheter. I juli och november deltog MFoF vid ICAN-mötena i Nederländerna och Schweiz för att utbyta information om oegentligheter och diskutera samarbetsländer. I april 2024 var Sverige och MFoF värd för ICAN-mötet i Stockholm, och i november samma år deltog myndigheten även vid ICAN-mötet i Belgien, där bland annat frågor om oegentligheter diskuterades. MFoF har utöver detta under 2024 diskuterat förekomsten av, och signaler om, oegentligheter vid internationella adoptioner med företrädare för centralmyndigheterna i Indien och Sydafrika, i samband med de landbesök som genomförts.²⁰

Under 2022 genomförde MFoF en resa till Chile i syfte att informera berörda aktörer om myndighetens aktuella uppdrag inom internationella adoptioner, samt för att inhämta olika typer av information gällande uppgifter om oegentligheter inom internationella adoptioner som ska ha skett under 70- till 90-talet. Under besöket träffade MFoF den domare som leder de pågående brottsutredningarna i Chile, och fick i samband med detta ta del av viss information kring arbetet med utredningarna. Myndigheten fick också möjlighet att besöka den chilenska centralmyndigheten Mejor Niñez, Danmarks ambassad, Chiles tillträdande ambassadör i Sverige, organisationen Nos Buscamos, frivilligorganisationen Hijos y Madres del Silencio, det nationella folkbokföringsregistret Registro Civil, och det nationella institutet för mänskliga rättigheter Instituto Nacional de Derechos Humanos. På [MFoF:s webbplats](#) finns en reserapport som redogör för de olika mötena.²¹ Kontakterna med de chilenska myndigheterna

¹⁸ Hague Conference on Private International Law. Special Commission Meetings, 2022. [HCCH | Special Commission of July 2022](#)

¹⁹ HCCH | Toolkit for Preventing and Addressing Illicit Practices in Intercountry Adoption

²⁰ Reserapport Indien 2024 (AD 2024-428 aktbilaga 74) och Reserapport Sydafrika 2024 (AD 2024-983, aktbilaga 118)

²¹ Reserapport Chile (dnr 2022-394)

har under 2023 och 2024 upprätthållits och varit värdefulla bland annat i och med inhämtande av information som efterfrågats från adopterade som kallats till förhör i pågående brottsutredningar.

Utöver de initialt planerade aktiviteterna besökte MFoF under 2023 Sydkorea och träffade bland annat Truth and Reconciliation Commission (TRC). Vid mötet med TRC fick MFoF information om den pågående utredningen av oegentligheter inom internationella adoptioner. Information som myndigheten fick del av under resan sammanfattades i en reserapport som finns tillgänglig på MFoF:s webbsida samt har delgivits berörda föreningar för adopterade. MFoF hade inför resan varit i kontakt med dessa för att inhämta deras tankar inför de kommande mötena. MFoF har även under 2024 varit i kontakt med TRC för att hålla sig uppdaterad om statusen på den pågående utredningen.

Del 4

Effektmål	MFoF har kännedom om adopterades erfarenheter och behov av stöd vid uppgifter om oegentligheter.
Projektmål	Informera oss om utmaningar och frågeställningar hos adopterade från Chile, men även hos adopterade med annat ursprung där det finns misstankar eller uppgifter om oegentligheter.
Aktivitet	<ul style="list-style-type: none">• Samla erfarenheter från arbetet med stöd vid ursprungssökning, avseende utmaningar och frågeställningar som adopterade kan ha kring oegentligheter.• Inhämta erfarenheter från Chileadoption.se och andra adopterades föreningar kring utmaningar och frågeställningar kopplat till oegentligheter.

Under uppdragsperioden har samtliga planerade aktiviteter genomförts.

I uppdraget ingår att MFoF ska informera sig om utmaningar och frågeställningar hos adopterade som har misstankar eller uppgifter om oegentligheter. Det parallella uppdraget om ursprungssökning utgör en viktig del i detta, eftersom MFoF därigenom har kontakt med adopterade som kan ha misstankar eller uppgifter om oegentligheter. Dialog med utredare som arbetar med ursprungssökning har skett löpande under uppdragstiden.

MFoF har genom kontakter med adopterades föreningar även informerat sig om utmaningar och frågeställningar som kan finnas hos adopterade som misstänker eller har uppgifter om oegentligheter. Kontakterna har skett både skriftligen och vid behov genom digitala möten. Inför resan till Chile 2022 hade MFoF ett möte med Chileadoption.se för att informera om kontaktpunktsuppdraget och resan till Chile, samt för att ta del av föreningens medskick inför resan. Inför resan till Sydkorea 2023 kontaktades ett antal föreningar – Swedish Korean Adoptees Network (SKAN), Adopterade Koreaners Förening (AKF), AKF Göteborg, Transnationell Adopterades Riksorganisation (TAR), och Organisationen för vuxna Adopterade och Fosterbarn (AFO) - som alla fick möjlighet att komma med synpunkter inför resan.

En utmaning som kvarstår är att nå breda grupper av adopterade. I MFoF:s kontakter med Chileadoption.se har organisationen framfört att många chileadopterade vänder sig till dem innan de överväger att kontakta MFoF. Orsakerna kan vara bristande kännedom om myndighetens uppdrag, bristande vilja eller förmåga att kontakta myndigheten, eller en allmänt bristande tillit till myndighetsvärlden. Hur denna målgrupp kan nås och vilken typ av stöd som efterfrågas och kan tillhandahållas är något som återstår att ta reda på.

MFoF anser att kontakterna med adopterades föreningar varit värdefulla, eftersom de bidragit till ökad insikt i adopterades erfarenheter och behov av stöd.

Del 5

Effektmål	Adopterade och relevanta aktörer har kännedom om MFoF:s uppdrag som kontaktpunkt avseende oegentligheter.
Projektmål	Sprida information om MFoF:s uppdrag som kontaktpunkt till berörda målgrupper, centralmyndigheter och andra relevanta aktörer, både nationellt och internationellt.
Aktivitet	<ul style="list-style-type: none">• Arbeta fram en kommunikationsplan för hur informationen skall spridas till berörda målgrupper, centralmyndigheter och andra aktörer som är relevanta.• Genomföra planerade kommunikationsinsatser.

Under 2022 togs en kommunikationsplan fram för ett antal olika kommunikationsinsatser i syfte att sprida information om uppdragets funktion till berörda målgrupper i Sverige och internationellt. De målgrupper som MFoF hade för avsikt att nå med denna information var följande:

- Personer som adopterats till Sverige
- Adoptivföräldrar
- Adopterades föreningar i Sverige
- Adoptionsorganisationer i Sverige
- Sveriges kommuner (familjerätter)
- Centralmyndigheter i andra länder
- Svenska utlandsmyndigheter (i länder där det har uppmärksammats uppgifter eller misstankar om oegentligheter)
- Brottsutredningen i Chile

Under 2022 har MFoF genomfört flera av de planerade kommunikationsinsatserna, bland annat genom att ha informerat de svenska adoptionsorganisationerna, de nordiska centralmyndigheterna, samt övriga centralmyndigheter som ingår i nätverket ICAN. Som redan nämnts har MFoF informerat Chileadoption.se i samband med ett möte inför resan till Chile. Utskick har även gjorts till ett flertal föreningar för adoptivfamiljer. Därtill har Chileadoption.se och övriga adopterades föreningar bjudits in till möte för att bland annat få information om pågående regeringsuppdrag, men på grund av lågt intresse för deltagande har mötet ställts in vid två tillfällen.

Under 2023 genomfördes de återstående kommunikationsinsatserna. Utöver detta har MFoF även fått möjlighet att sprida information om uppdraget till bland annat riksdagsledamöter som besökt myndigheten samt vid möten med myndighetsrepresentanter och övriga aktörer på adoptionsområdet vid resorna till Sydkorea, Indien och Sydafrika.

Det är en utmaning att nå breda grupper av adopterade. Direktkommunikation med denna målgrupp är inte alltid möjlig, bland annat eftersom register över adopterade till Sverige saknas. Målgruppen för kommunikationsinsatsen blir då istället adopterades föreningar, adoptionsorganisationer, MFoF:s webbplats etc. Chileadoption.se har vid möte med MFoF i november 2023 framfört att informationen på myndighetens webbplats visserligen är bra, men att det krävs att den enskilde dels känner till MFoF, dels känner till att oegentligheter skett för att kunna tillgodogöra sig informationen. Fortsatta kommunikationsinsatser är nödvändiga för att bibehålla och ytterligare sprida kännedom om det stöd och de möjligheter MFoF erbjuder.

Budget

MFoF fick 500 000 kronor per år att använda för uppdraget. Tilldelade medel har använts till personella resurser, kommunikativa och administrativa kostnader samt en resa till Chile. Personella resurser inom uppdraget har under 2022 omfattat 30 procent av en heltidstjänst, och under 2023 respektive 2024 40 procent vilket har fördelats på två utredare.

Av uppdraget framgår särskilt att MFoF ska hålla sig uppdaterad om den pågående brottsutredningen i Chile, varför en resa till Chile under 2022 har bekostats inom ramen för uppdragets medel. Några andra resor hade MFoF inte budgeterat för inom detta uppdrag. De resor som genomförts till Sydkorea, Indien och Sydafrika finansierades genom ordinarie anslag.

Analys och slutsatser

Som ansvarig myndighet inom internationella adoptioner har MFoF redan tidigare varit en naturlig kontaktpunkt för frågor rörande oegentligheter inom internationella adoptioner. Regeringsuppdraget som utpekad nationell kontaktpunkt gav dock myndigheten nya möjligheter att utforma och utveckla funktionen.

Under uppdragsperiodens första två år har myndigheten etablerat en grund för nya arbetssätt som möjliggör ett långsiktigt arbete som nationell kontaktpunkt vid frågor om oegentligheter. Nya rutiner har tagits fram som möjliggör ett systematiskt arbete för bland annat omvärldsbevakning och insamlande av information och signaler om oegentligheter. Myndigheten har även skapat en informationskanal i form av en webbportal om oegentligheter på myndighetens webbplats där relevant information för adopterade publiceras löpande. På webbplatsen finns information om uppdraget som kontaktpunkt, såväl som landspecifik information om några av de länder som är av särskilt intresse när det gäller oegentligheter, samt olika typer av stöd som finns att tillgå för adopterade.

I dialog med adopterades föreningar har myndigheten inom uppdraget kunnat arbeta riktat vid aktuella händelser, till exempel när adopterade personer i Sverige började kallas till förhör vid pågående brottsutredningar i Chile 2023 och efterfrågan på information var stor.

MFoF har under denna period, samt under 2024, fortsatt att samverka med andra centralmyndigheter i syfte att hålla sig uppdaterad om aktuella utredningar och händelser i omvärlden. Myndigheten har även genomfört resor till Chile och Sydkorea, där utredningar om oegentligheter inom internationella adoptioner pågår. MFoF har även vid resor till Indien och Sydafrika lyft frågor om oegentligheter och myndighetens roll som nationell kontaktpunkt vid möten med utländska myndigheter på adoptionsområdet. De aktiviteter som planerats inom uppdraget har i samtliga fall genomförts och inneburit att flertalet av de önskade effekterna uppnåtts. För att säkerställa effekter på sikt och för att adopterade fortsatt ska få tillgång till relevant information och stöd krävs dock ett fortsatt systematiskt och fördjupat arbete.

Fortsatt arbete och möjligheter till utveckling

Med tanke på det antal utredningar som inletts i olika länder, däribland Sverige, bedömer MFoF att det är rimligt att anta att frågor om oegentligheter inom internationella adoptioner kommer att finnas kvar en lång tid framöver. Adoptionskommissionens kommande utredningsrapport om förekomsten och omfattningen av oegentligheter i den svenska internationella adoptionsverksamheten kan skapa oro, ovisshet och osäkerhet hos både adopterade, adoptivföräldrar och andra anhöriga till adopterade. Även yrkesverksamma som på olika sätt kommer i kontakt med adoptivföräldrar och adopterade vuxna och barn kan på samma sätt få frågor om oegentligheter, rätts-säkerhet och etik inom internationella adoptioner i stort, och kring enskildas egen bakgrund och adoptionsprocess. MFoF ser därför ett tydligt behov av att fortsatt stärka rollen och kapaciteten som nationell kontaktpunkt så att information, stöd och vägledning till enskilda, kommunala och privata aktörer kan tillhandahållas snabbare och i större utsträckning.

I dagsläget har myndigheten avgränsat uppdraget *att hänvisa vidare till rätt aktör samt att erbjuda stöd och hjälp inom ramen för myndighetens ansvar* till att tillhandahålla information om tillgängliga kontaktvägar i ursprungsländerna, samt genom stöd vid ursprungssökning och samtalsstöd. MFoF anser dock att det finns behov att närmare undersöka behovet av, och tänkbara former för, ett individuellt stöd även vid frågor om oegentligheter.

Framöver skulle även uppdraget *att hålla sig uppdaterad om relevanta utredningar både i Sverige och internationellt* kunna vidareutvecklas. Även om MFoF kontinuerligt bevakar händelser i omvärlden och delar information mellan centralmyndigheter är det inte sällan adopterade och deras föreningar som får del av ny information först och därmed kan vara aktiva i ett tidigt skede. I ett fortsatt uppdrag skulle myndigheten, nu när

arbetsätt och rutiner för omvärldsbevakning etablerats, ha möjlighet att utveckla informationsinhämtningen så att mer information kan inhämtas snabbare genom ett större fokus på omvärldsbevakning och, vid behov, resor till relevanta länder. Med större resurser för uppdraget kan vi i högre utsträckning möta behoven av information hos adopterade och deras familjer.

Myndighetens arbete med *att informera sig om utmaningar och frågeställningar hos adopterade* har under uppdragstiden genomförts bland annat genom samverkan med de utredare på myndigheten som arbetar med ursprungssökning samt genom information från adopterades föreningar, främst Chileadoption.se. MFoF önskar fördjupa kontakterna med såväl Chileadoption.se som andra föreningar för adopterade i syfte att få en ökad förståelse för de aktuella frågor och utmaningar som adopterade ställs inför.

MFoF har under uppdragstiden *aktivt spridit information om uppdragets funktion till berörda målgrupper i Sverige samt internationellt* genom ett antal kommunikationsinsatser. En utmaning vid dessa typer av insatser är att det dels är svårt att veta om informationen når målgruppen, dels veta om informationen bedömts relevant och användbar. I ett fortsatt uppdrag vill myndigheten även fortsättningsvis följa intresset för den information som publiceras och genom ytterligare aktiviteter säkerställa att den information som levereras är relevant för målgruppen.

Mot bakgrund av ovanstående analys föreslår MFoF att uppdraget som nationell kontaktpunkt vid frågor om oegentligheter ges en varaktig plats hos myndigheten alternativt att myndighetens uppdrag som nationell kontaktpunkt förlängs och att finansieringen utökas. Detta för att bättre kunna möta adopterades behov samt för att kunna utreda tänkbara former för ett individuellt stöd även vid frågor om oegentligheter.